

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341. URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (дата звернення: 05.10.2025).
2. Bakurova, A., Tereschenko, E., Filei, Y., Pasichnyk, M. and Ropalo, H. : Modeling of decision making ontology. Proceedings of the 3rd international conference on computational linguistics and intelligent systems (COLINS 2019). Vol.1: Main Conference, Kharkiv, Ukraine, April 18–19, 2019, CEUR Workshop Proceedings 2362, P. 197–207.
3. Bakurova, A., Pasichnyk, M. and Tereschenko, E. Fuzzy Modeling of Verbal Information for Production Systems. Innovative Technologies and Scientific Solutions for Industries. 2019, №4(10), P. 5–13. DOI: <https://doi.org/10.30837/2522-9818.2019.10.005>.
4. Bakurova, A., Pasichnyk, M., Tereschenko, E., Filei, Y. Fuzzy production model for managing court decisions in the case of theft. CEUR Workshop Proceedings, 2019, 2422, P. 284–296
5. Bakurova, A., Pasichnyk, M., Tereschenko, E., Filei, Y. Formalization of Ukrainian-Language Content for Fuzzy Product in Court. Proceedings of the 4th International Conference on Computational Linguistics and Intelligent Systems (COLINS 2020). Volume I: Main Conference, Lviv, Ukraine, April 23–24, 2020. CEUR Workshop Proceedings 2604, P. 428–441. <http://ceur-ws.org/Vol-2604/paper31.pdf>
6. Бакурова А.В., Пасічник М.С., Терещенко Е.В., Філей Ю.В. Моделювання оцінки особи винного для системи нечіткої продукції в суді. Комбінаторні конфігурації та їхні застосування: Матеріали XXII Міжнародного науково-практичного семінару імені А.Я. Петренюка (Запоріжжя–Кропивницький, 15-16 травня 2020 року) / за ред. Г.П. Донця. Кропивницький: ПП «Ексклюзив-Систем», 2020. С. 27-30.
7. Філей Ю. В. Співвідношення гуманізму та ефективності заходів кримінально-правового реагування. Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». 2018. Т. 22. С. 130–135. URI: <https://hdl.handle.net/11300/12563>
8. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL:<http://www.reyestr.court.gov.ua/Page/1>. (дата звернення: 05.10.2025).

**Чугаєвська А.В., к.ю.н., доц.,
доцентка кафедри публічного та міжнародного права,
Навчально-науковий інститут «Юридичний інститут»
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана,
м. Київ**

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Сучасна юридична освіта спрямована на професії, в яких фахівець у галузі права повинен вміти знайти вирішення конкретної правової проблеми на основі чинного законодавства. Тож перед сучасними закладами вищої освіти наразі стоїть складне завдання – підготувати майбутніх фахівців у галузі права до сучасних викликів.

Важливим етапом трансформації правничої освіти є перехід від підготовки фахівців, які здатні дослівно відтворювати норми законодавства, до підготовки інтелектуальних фахівців у галузі права які, спираючись на методологічні засади та теорію права, здатні творчо й критично підходити до вирішення конкретних нестандартних правових завдань.

З огляду на це, заклади вищої освіти повинні не лише забезпечити якісну фахову підготовку, а й сформувані у здобувачів здатність критично мислити, швидко адаптуватися до змін, а також постійно вдосконалювати свої знання відповідно до розвитку нормативно-правової бази та технологій.

На мою думку, одним із найбільш ефективних інструментів викладання кримінального права є кейсовий метод (case-study), який дедалі активніше впроваджується у навчальні програми, адже цей метод дозволяє здобувачам вищої освіти не лише засвоювати законодавчі положення, а й навчитися застосовувати їх у реальних або наближених до реальності ситуаціях.

З історії розвитку активних методів навчання відомо, що метод ситуаційного навчання з'явився у 1870 році в Гарвардській школі права завдяки Христову Колумбу Ленгделлу. Спираючись на ідеї методу Сократа, він запровадив у навчальний процес роботу з первинними джерелами — судовими справами, апеляційними рішеннями та іншими юридичними документами. Студентам ставилися конкретні завдання, для яких розглядалися різноманітні варіанти розв'язання. Цей підхід поступово здобув визнання і був впроваджений у навчальні програми інших юридичних шкіл [1].

Кримінальне право є однією із найцікавіших галузей права, незважаючи на його складність. Дуже часто, саме від фахівців у галузі кримінального права залежить доля людини. Тому дуже важливо, щоб здобувачі вищої освіти не просто запам'ятовували положення Кримінального кодексу України, а й розуміли про що та чи інша норма, а також вміли: аналізувати конкретні ситуації, встановлювати наявності або відсутності складу конкретного кримінального правопорушення, надавати правильну кримінально-правову оцінку діям особи, відмежовувати суміжні кримінальні правопорушення, правильно вирішувати питання конкуренції норм, а також передбачати можливі правові наслідки.

Кейсовий метод допомагає формувати юридичне мислення, оскільки сприяє розвитку здатності логічного міркування, вчить правильно аргументувати свою позицію використовуючи правові та правозастосовні аргументи.

Разом з цим, під час роботи з кейсами, для правильної кваліфікації діяння, а іноді і для тлумачення закону, здобувачі працюють з правовими висновками Верховного суду та звертаються до практики ЄСПЛ, що сприяє глибшому розумінню змісту правових норм, формуванню навичок аналізу судової практики, а також розвитку критичного мислення.

Окремо, варто зазначити, що завдяки кейсовому методу у здобувачів вищої освіти формується дух змагання, що стимулює їх до глибшого аналізу матеріалу, активної участі в обговореннях і пошуку найкращих рішень у правових ситуаціях, що у свою чергу сприяє не лише розвитку критичного мислення, а й навичок переконливої аргументації та роботи в команді.

Тож на мою думку, саме кейсовий метод забезпечує більш якісну підготовку майбутніх юристів до практичної діяльності та сприяє виробленню у них стійкої правової позиції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Рибачук-Ярова Т. В. Кейс-метод: історія розробки і використання методу в освіті. Київ, 2015. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/handle/123456789/20538> (дата звернення: 07.10.2025).

**Шведова Г.Л., к.ю.н, доц.,
доцент кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу,
Державний торговельно-економічний університет,
м. Київ**

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

У сучасних умовах особливого значення набуває пошук ефективних педагогічних методик, здатних забезпечити якісну підготовку майбутніх правників. Підходи до викладання кримінально-правових дисциплін займає важливе місце у системі навчання студентів-правників. Вони спрямовані не лише на презентацію студентам теоретичних знань, а й на формування практичних навичок застосування кримінального законодавства, розвитку правосвідомості та культури.

Основною метою викладання кримінально-правових дисциплін є формування у студентів: ґрунтовних знань з кримінального права, кримінального процесуального права, кримінології та інших кримінально-правових дисциплін; навчання правильній кваліфікації кримінальних правопорушень та застосуванню відповідної норми права; навичок аналізу кейсів й правових ситуацій.